

Nawet w sytuacji kryzysu gospodarczego wydaje się, że jest to inwestycja godna rozważenia – napisano w opublikowanym przez Komisję Europejską najnowszym raporcie Europejskiej Sieci Informacji o Edukacji Eurydice, charakteryzującym organizację edukacji przedszkolnej i opiekę nad dziećmi w 30 państwach Europy. Opracowanie pokazuje też, w jaki sposób polityka edukacyjna państw realizuje cel zmniejszenia poprzez wychowanie przedszkolne nierówności społecznych i kulturowych. W Europie są one ogromne i rosnące – niemal jedna szósta europejskich gospodarstw domowych, w których wychowują się dzieci poniżej szóstego roku życia, egzystuje na granicy ubóstwa, co jest szczególnie dotkliwe w takich krajach jak: Estonia, Włochy, Litwa, Luksemburg, Portugalia, Zjednoczone Królestwo, oraz Polska.

Przepaść edukacyjna oddzielająca dzieci z grup ryzyka od tych, które mają zapewnione dobre warunki materialne, jest olbrzymia – do zmniejszenia, co stwierdza Raport, przez edukację przedszkolną wysokiej jakości, która zapewnia wszystkim dzieciom dobry start do uczenia się przez całe życie.

Komisja Europejska zaproponowała nowy cel dla Europy, którym jest osiągnięcie do roku 2020 współczynnika upowszechnienia wychowania przedszkolnego dla czterolatków na poziomie 90% – w 2006 r. było to 87%.

Generalnie w Europie funkcjonują dwa modele organizacyjne edukacji przedszkolnej i opieki nad małym dzieckiem. Ten, który mamy w Polsce, jest najpopularniejszy – przewiduje inną instytucję, z których jedna jest przeznaczona dla dzieci do lat trzech, a inną – dla dzieci w wieku od trzech do sześciu lat.

Drugi model proponuje jednolitą strukturę dla dzieci w wieku od urodzenia do pięciu, sześciu lat. Ten model funkcjonuje w Finlandii, Islandii, na Łotwie, w Norwegii, Słowenii i w Szwecji. Na Cyprze, w Danii, Grecji, na Litwie i w Hiszpanii oba modele występują jednocześnie, a Zjednoczone Królestwo jest w trakcie zmiany – wprowadza strukturę jednolitą.

Niektóre kraje europejskie zapewniają najmłodszym powszechne prawo do edukacji przedszkolnej i opieki – są to Dania, Finlandia, Szwecja, Hiszpania i Słowenia. Jednak nie wszędzie tak się dzieje – wiele krajów nie jest w stanie zapewnić wszystkim dzieciom miejsc w przedszkolach i placówkach opiekuńczych. W większości krajów objętych analizą zapewnienie miejsca w przedszkolu dla każdego dziecka, przy jednoczesnym zapewnieniu wysokiej jakości edukacji i opieki, wymagałoby znacznego wzrostu nakładów finansowych ze środków publicznych.

Czytając ten Raport, myślałam o trudnym zwycięstwie pasjonatów. Od lat w Polsce domagali się oni o nadanie właściwego znaczenia edukacji przedszkolnej. Dzięki zaangażowaniu i determinacji doprowadzili do ogólnospołecznej debaty na temat korzyści zarówno indywidualnych, jak i systemowych płynących z tego, że – dzieci chodzą do przedszkola, które pomaga im podsycać naturalną ciekawość świata, zdobyć narzędzia jej zaspakajania i dzięki dobremu startowi kontynuować to na dalszych etapach edukacji, a potem w życiu i pracy.

Każdy człowiek powinien mieć prawo żyć dobrym, pełnym w swoim rozumieniu życiem, uczyć się, rozwijać swoje zainteresowania i pasje, realizować się.

Temu służy upowszechnianie edukacji przedszkolnej i różnicowanie jej form w zależności od potrzeb i możliwości środowiska.

A nazwałam to zwycięstwem trudnym dlatego, że jednocześnie spełniła się większość przewidywań m.in.: że miejsc w przedszkolach jest za mało i będzie brakowało, że za mało jest dobrze przygotowanej kadry, że bez przedszkola zwiększają się nierówności edukacyjne – to samo, co stwierdza Raport Komisji Europejskiej...

Chodzi przede wszystkim o to, aby tak sformatować warunki uczenia się, żeby każdy znalazł swoje miejsce i swoją ścieżkę do samorealizacji.

Temu w intencji twórców mają służyć proponowane zmiany w podstawie programowej wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego, diagnoza przedszkolna i nowe programy, powiązanie programowe przedszkola ze szkołą podstawową.

Zmiany te budzą wiele emocji, dlatego też proponujemy Państwu w Niezbędniku *Małe Dziecko* – tradycją naszego miesięcznika stało się publikowanie go w numerze czerwowym – artykuły o tym, jak potraktować proponowane zmiany jako szansę, wyzwanie służące rozwojowi i stwarzające możliwość podniesienia poziomu jakości wychowania i kształcenia dzieci.

Autorki dziękują się z Państwem swoimi doświadczeniami.

Prezentujemy tu również programy organizacji pozarządowych, które wspierają edukację małego dziecka oraz źródła informacji na ten temat.

Mam nadzieję, że nasz Niezbędnik *Małe Dziecko* będzie nim nie tylko z nazwy.

Zapraszam do lektury.

Anna Rękawek

Pełna wersja Raportu Europejskiej Sieci Informacji o Edukacji Eurydice dostępna na stronie www.eurydice.org.